

A Fővárosi Ítéltábla a **felperesi képviselő** által képviselt **felperes neve** (felperes címe.) felperes által kezdeményezett,
a **I. r. alperesi képviselő** által képviselt I.rendű alperes neve(**I. rendű alperes címe**) I. rendű alperes,
a **II. rendű alperesi képviselő** által képviselt II.rendű alperes neve(II.rendű alperes címe.) II. rendű alperes ellen,
vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása iránt indított perben,
a Fővárosi Törvényszék 2018. január 25. napján meghozott 19.G.41.233/2016/56-I. számú ítélete ellen,
az I. rendű alperes részéről 59. sorszám és a felperes által 61. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2018. július 4. napján megtartott nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben és a következőképpen változtatja meg:

Megállapítja, hogy az I. rendű alperes a **adós társaság (adós címe)** fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el, és ezáltal a társaság vagyona 15.762.992 (Tizenötmillió-hétszázhatvankettőezer-kilencszázkilencvenkettő) forint mértékben csökkent.

A perköltségviselésre vonatkozó részt megváltoztatva:

kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizesse meg a felperesnek az eddigi eljárásokban összesen felmerült 1.024.007 (Egymillió-huszonnégyezer-hét) forint perköltséget;
kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizesse meg a II. rendű alperes részére az eddigi eljárásokban összesen felmerült 127.000 (Százhuszonhétézer) forint perköltséget, valamint az államnak az állami adóhatóság külön felhívására 48.000 (Negyvennyolcezer) forint feljegyzett illetéket.

Az elsőfokú ítélet II. rendű alperessel szembeni keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetékből és 20.000 (Húszezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 20.000 (Húszezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában a megismételt eljárás előzményei körében rögzítette hogy:

az elsőfokú bíróság 19.G.41.537/2009/32. számon jelen ügyben hozott, a keresetet I. és II. rendű alperes vonatkozásában is elutasító ítéletét a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.493/2011/4. számú végzésével 2011. június 21. napján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította,

az elsőként megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság 19.G.40.833/2012/83. számon ismételt ítéletet hozott, melyben megállapította, hogy az I. és II. rendű alperes az adós társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezését követően az ügyvezetői feladatokat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el és ezáltal a társaság vagyona 15.762.992 forinttal csökkent.

A fenti határozatot a Fővárosi Ítéltábla a 2014. december 11-én kelt 16.Gf.40.258/2015/4. számú végzésével ismét hatályon kívül helyezte. Az ítéltábla az új eljárás lefolytatására adott iránymutatásában lényegében előírta, hogy az elsőfokú bíróságnak - figyelemmel az 1/2009. (VI. 24.) PK véleményben foglaltakra - a felperes részére egyértelmű tájékoztatást kell adni a bizonyítandó tényekről és teherről és arról is, hogy a felperesnek szükséges meghatároznia, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett és a felszámolás elrendelése közötti időpontban pontosan milyen mértékű vagyonsökkenés következett be az adós társaságnál, a vagyonszerzés miben állt, a bekövetkezett vagyonszerzés mely konkrétan megjelölt alperesi magatartással állt okozati összefüggésben. Hivatkozott a BDT2014.3241 számon közzé tett jogesetre is. Útmutatása szerint a felperesnek a bekövetkezett vagyonsökkenés mértékét, amennyiben az alperesek azt nem közösen okozták, alperesenként külön-külön is meg kell jelölnie és bizonyítania. Emellett rámutatott arra is, hogy az I. rendű alperes felróható magatartása a törvény erejénél fogva vélelmezett.

Az elsőfokú bíróság által az újabb megismételt eljárásban megállapított tényállás szerint az I. rendű alperes a **adós társaság** (a továbbiakban: adós) közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkező tagja és ügyvezetője volt, míg a II. rendű alperes szakmai tanácsadó megbízottként működött közre. Az adós gazdasági társaság bútor- és háztartási cikk kereskedelemmel foglalkozott, ezen tevékenysége végzése érdekében 2005. április 8. napjától üzlethelyiséget bérelt a felperes jogelődjétől, majd a felperestől, amelyet bemutatóteremként üzemeltetett. Az adós társaság a felperes felé fennálló bérleti díjfizetési kötelezettségének 2006. augusztus 20-tól a bérleti szerződés megszűnéséig, 2007. november 16. napjáig nem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete kezdő időpontjaként 2006. augusztus 20. napját határozta meg.

Rögzítette, hogy az I. rendű alperes megbízásából 2006. év során II. rendű alperes a felperes képviselőjével a bérleti díjtartozás kiegyenlítése érdekében folytatott egyeztetés eredményeként 7.755.014 forint összegű ingóságot adott át. Ezen lakberendezési tárgyak vételárát a felperes törvényes képviselője jogerős bírósági ítélet alapján a II. rendű alperesnek fizette meg. Ezen ítélet indokolása kitér arra is, hogy a II. rendű alperes nem volt tagja az adós társaságnak, azonban a működéssel kapcsolatos gazdasági döntéseket ő hozta meg.

A megállapított tényállás részét képezi, hogy az adós gazdasági társaság a 2008. január 31-én benyújtott kérelem alapján 2008. június 1-jei kezdő időponttal került felszámolás hatálya alá, a felperes 15.762.992 forint tőkeösszegű hitelezői igényét a felszámoló az eljárás során visszaigazolta. Az adós gazdasági társaság felszámolási eljárása egyszerűsített módon került befejezésre, - mivel a társaság vagyona a felszámolási költségek fedezetére nem volt elégséges - így ennek eredményeképpen az adóst 2010. november 9. napjával törölték a cégnyilvántartásból.

Tényként állapította meg, hogy az I. rendű alperes 2008. augusztus 26. napján, tehát a felszámolás elrendelését követően tett eleget az adós társaság 2006., 2007. és 2008. évi beszámoló letétbe helyezésére és közzétételére vonatkozó kötelezettségének, továbbá a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 31. §-ában foglalt iratátadási kötelezettségét a felszámoló felé több részletben teljesítette.

Az adós gazdasági társaság 2005. évben 6.445.000 forint saját tőkével rendelkezett, mérleg szerinti eredménye 3.055.000 forint volt, 2006. évben 35.365.000 forint veszteséget realizált és a saját tőke értéke 27.420.000 forint negatívumot mutatott, 2007. évben a mérleg szerinti eredménye mínusz 26.204.000 forint, az értékesítésből befolyó nettó árbevétele 63.312.000 forint volt, saját tőkéje pedig mínusz 53.624.000 forintra csökkent, míg 2008-ban az értékesítésből származó nettó árbevétele 1.547.000 forint volt, mérleg szerinti eredménye 475.000 forint negatívumot mutatott és a saját tőkéje mínusz 54.099.000 forintra csökkent. 2006-ra az adós saját vagyona negatív lett, mely szerint a társaság összes eszközértéke nem fedezte a tartozása összes értékét. A társaság alultőkésítettsége okán saját forrásból és tagi kölcsönökből finanszírozta működését.

Az adós 2006. július 1-jét megelőzően bérlemény kialakítása érdekében 22.805.000 forintot ruházott be idegen tulajdonba. Ez a 2005., 2006. évi beszámolóknak befektetett eszközként feltüntetésre került, majd a bérleti szerződés felmondását követően a 2007. évi beszámolóban már nem szerepelt, így a 2007. évi mérlegben ez 22.805.000 forintos vagyonsökkenést eredményezett.

A megismételt eljárás során a felperes többször módosított végleges keresetében kérte, hogy a bíróság - a Cstv. 33/A. § (1)-(3) bekezdései alapján - állapítsa meg, hogy az I. rendű alperes, mint az adós gazdasági társaság felszámolását megelőző vezető tisztségviselője, valamint II. rendű alperes mint „árnyékvezető” a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el és ezáltal a társaság vagyona 15.762.992 forint értékben csökkent. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontját 2006. augusztus 20. napjában jelölte meg, mivel az adós az ekkor esedékes bérleti díjtartozását nem fizette meg. Előadta, hogy 2006. évtől az adós veszteségesen gazdálkodott, az ekkor még 98.352.000 forint értékű forgóeszköz állományt nem a hitelezői igények kielégítésére fordította, hanem működését folytatta tovább. 2007. évben a tárgyi eszköz állományt a könyveiből kivezették, a forgóeszköz állományt pedig 98.000.000 forintról 26.000.000 forintra csökkentették, ezáltal 2007. évben az adós vesztesége továbbá nőtt. A 2007. évben a 70 milliós bevételt nem a hitelezői igények

kielégítésére fordította, így a felperes bérleti díj igénye 2007. év végére 15.762.992 forintra emelkedett. Kiemelte, hogy az adós társaság vezetői legkésőbb 2006. szeptember havi bérleti díj esedékességkor, 2006. augusztus 20-án tudatában voltak annak, hogy a bérleti díjtartozást nem tudják megfizetni az adós fizetéseképtelen állapota miatt, ugyanakkor a bérletet igénybe vették. A mérlegek hiányában a gazdálkodás eredményéről a bérbeadó nem tudhatott, így a szolgáltatást nyújtotta tovább, ezzel az adós a kötelezettség állománya tovább nőtt, az ő hitelezői igénye pedig a felszámolás során nem térült meg.

A II. rendű alperes felelőssége megállapíthatóságának körében előadta, hogy az I. rendű alperes az adós társaság működése során a II. rendű alperes utasításait követte. A Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerinti „árnyékvezetőnek” minősül a II. rendű alperes, amelyet más ügyben hozott ítélet megállapításával, valamint **1. tanú** és **2. tanú** tanúk vallomásaival kívánt igazolni. Álláspontja szerint II. rendű alperes esetében is fennáll a vélelem, mivel a 2006-2008. évi beszámolók időben leadásra nem kerültek és a szakértői vélemény szerint az iratátadás is csak hiányosan történt. A megismételt eljárásban a kirendelt szakértő által tett azon megállapítást elfogadta, mely szerint 2006. december 31-től 26.679.000 forinttal csökkent az adós vagyona, amely sérti a hitelezői érdekeket.

Hivatkozott arra, hogy irathiány miatt sem a szakértők, sem ő nem volt abban a helyzetben, hogy tételesen kimutathassa a konkrét vagyonsökkenés okait, mozzanatait. Álláspontja szerint azonban a vélelemre tekintettel az alperest terhelte az ellenbizonyítás.

Az I. rendű alperes védekezésével kapcsolatban a bérelt ingatlanba befektetett beruházások vissza nem kapott ellenértéke tekintetében a szakértő megállapításával értett egyet, miszerint ezzel az összeggel csökkent a társaság vagyona.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Állítása szerint a felperes idézte elő az adós társaságnál a vagyonsökkenést azzal, hogy készletet, forgóeszközt szállított el a bérleményből. Hivatkozott arra, hogy a határozott idejű bérleti szerződést felmondani nem tudta, ezért díjtartozása folyamatosan növekedett. Nem fogadta el, hogy a 2006. évi mérlegből látnia kellett volna, hogy nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. Elismerte, hogy a mérlegeket elkészen helyezte letétbe, azonban állította, hogy a felszámoló részére az iratátadási kötelezettségét teljesítette. A hitelezői érdekek sérelmére vonatkozó vélelem fennálltát nem vitatta, azonban az adós társaság vagyonának csökkenése és az ő magatartása közötti okozati összefüggést és annak bizonyítottóságát vitatta. Kimentési okként hivatkozott arra, hogy a hitelezői igényeket készlet kiadással próbálta kompenzálni. Védekezése körében hangsúlyozta, hogy az adós társaság tényleges vezetője, irányítója a II. rendű alperes volt. Hivatkozott arra is, hogy esetében csak a Cstv. 33/A. § hatályba lépését követően, 2016. július 1. napja után lehet vizsgálni a felelősségi feltételek fennállását.

A szakértői bizonyításhoz kapcsolódóan előadta, hogy a vélemény nem állapított meg olyan vagyonsökkenést, amely a felelősségét megalapozná és ok-okozati összefüggést sem tudott megállapítani a magatartása és a vagyonsökkenés között. Ebből követően - álláspontja szerint - arra lehet következtetni, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet követően valamennyi tőle elvárható intézkedést megtette a II. rendű alperessel egyeztetve a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében és az esetleges hitelezői érdekek sérelme ezért neki nem róható fel. Előadta, hogy a szakértői vélemény megállapításaival szemben átadta a felszámolónak az adós társaság valamennyi iratát. Hivatkozott arra is, hogy az sem volt megállapítható szakértői bizonyossággal, hogy a tagi kölcsön visszafizetésére a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kezdő időpontját követően sor került-e. Kiemelte, hogy a többször megismételt eljárás után sincs tényállás arra vonatkozóan, hogy pontosan milyen alperesi magatartások miatt következett be a vagyon csökkenés. Állítása szerint a vélelem nem mentesíti a felperest a per eldöntéséhez szükséges tényállításai megtétele, valamint

azok bizonyítási kötelezettsége alól. Egyébként a felperes nem tett eleget az ítélet tábla előírásának, mely szerint külön-külön alperesenként kellett volna megjelölnie és bizonyítani, hogy az alperesek mely magatartása vezetett vagyonszerzéshez. A vélelem nem pótolja a felperesi tényállítást és bizonyítást abban a körben, hogy a vagyonszerzést milyen konkrét alperesi magatartás okozta és a kettő között mi az okozati összefüggés.

Az I. rendű alperes a megismételt eljárásban a csatolt megbízási szerződés és tényvázlat alapján kérte megállapítani a perkiöltséget jogi képviselője részére 30.000 forint + áfa/óra és órára vetített 10% + áfa kiöltségátalány összegben.

A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta „árnyékvezetői” minőségét. Előadása szerint, mivel nem volt vezető tisztségviselő, így nem terhelte az éves beszámoló letétbe helyezési kötelezettség sem. Esetében a vélelem hiányában a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség. Védekezése körében hivatkozott arra is, hogy a felperes a **1. társaság** részére az ingatlant eladta, a bérleti díjtartozás átvállalásra került, ezért a felperesnek az általa megjelölt hitelezői igénye a bérleti díjtartozásból eredően nem állhat fenn.

Jogerős ítéletben foglalt azon megállapítást is vitatta, hogy **1. személy** magáncélra vitte el az adós társaságtól az ingóságokat, mivel a felperes és az adós közötti megállapodás értelmében az elszállított ingóságok a bérleti díjhátralékot csökkentették.

Mindent megtett I. rendű alperes utasítására, hogy a bérleti díjtartozást csökkenteni tudja. Hangsúlyozta, hogy az ingóságok átadása ténylegesen a bérleti díj csökkentése érdekében történt.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperessel szemben részben alaposnak, II. rendű alperessel szemben alaptalannak találta a keresetet és 56/I. sorszámú ítéletében megállapította, hogy az I. rendű alperes a **adós társaság** fizetési képtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el és ezáltal a társaság vagyona 3.874.000 forinttal csökkent.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 1.006.350 forint, II. rendű alperesnek 346.450 forint perkiöltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Határozata indokolásában kifejtette, hogy a megismételt eljárásban a korábbi eljárásokban tett felhívásokat kiegészítve tájékoztatta a felperest a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről (4. sorszámú jegyzőkönyv). A vagyonszerzés és az alperesi magatartások tekintetében szakértői bizonyítás körében véleményt szerzett be, amelyet ítélete alapjául fogadott el. A szakértői vélemény szerint az adós gazdasági társaságnál a fizetési képtelenséggel fenyegető helyzet 2004. évi alapításától kezdődően folyamatosan fennállt, ezért azt a felperes által megjelölt időponttal egyezően 2006. augusztus 20. napjában állapította meg. A szakértői vélemény megállapítása szerint az adós társaság könyvelési anyaga hiányos volt, mert nem egyezett a pénztár a főkönyvvel, illetve nem álltak rendelkezésre a főkönyvi-pénztári analitikai kimutatások. A szakértő iratok hiányában az I. és II. rendű alperes vagyonszerzést okozó magatartása tekintetében nem tudott vizsgálatot végezni és nem tudta azokat megnevezni, azonban olyan súlyos vezetői hiányosságokat állapított meg, amelyekből azt a következtetést vonta le, hogy a társaság vezetői nem a hitelezők érdekei szerint jártak el. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az alperesi felelősség megállapítása körében kizárólag a fizetési képtelenségi helyzet bekövetkezése utáni vagyonszerzést okozó tevékenységet vizsgálta.

A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján megállapította, hogy az I. rendű alperes az adós éves beszámolója letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének késedelmesen tett eleget, így az ő esetében a törvényi vélelem fennáll. Ezért a hitelezői érdekek sérelmét is vélelmezni kellett és ennek

körében valamennyi törvényi tényállási elem esetében azokat valóban kellett elfogadni. A felperesnek kizárólag a vagyonsökkenést kellett bizonyítania. Hivatkozott a Kúria joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményében foglaltakra e körben és a törvényi vélelem fennállta megállapíthatósága esetében pedig arra, hogy a vélelem akkor is fennáll, ha a vezető tisztségviselő kötelezettségeinek csak részben tett eleget, illetve eleget tett, de késedelmesen.

Mivel a vélelem objektív tények, a vezető tisztségviselő törvényben taxatív felsorolt mulasztása esetén áll fenn. Jelen perben a felperes bizonyította, az I. rendű alperes pedig nem vitatta, hogy a felszámolás kezdő időpontját megelőzően az I. rendű alperes nem tett eleget az adós éves beszámolója letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének és a felperes a perben kirendelt szakértő véleményével bizonyította azt is, hogy a felperes által megjelölt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte időpontját követő időszakban milyen összegű vagyonsökkenés mutatható ki a gazdálkodó szervezetnél.

Az elsőfokú bíróság a vagyonsökkenés összegének megállapítása körében 2006. évre vagyonsökkenést nem határozott meg, 2007. évre az adós társaság negatív saját vagyon értékéből arra következtetett, hogy a szakvélemény szerint a 2007. évi vagyonvesztés 26.204.000 forint volt, amelyből levonta a 2005-ben beruházott 22.805.000 forintot, amely 2007-ben került kivezetésre a könyvelésből, így 2007. évben 3.399.000 forint összegű vagyonsökkenést állapított meg, 2008. évre a szakértői vélemény szerint 475.000 forint vagyonsökkenést állapított meg. Utóbbi vonatkozásában az alperesek azon hivatkozását, miszerint ez amortizáció és készletkivezetés, amely ténylegesen vagyonsökkenést nem jelent, mivel nem igazolták, a bíróság nem fogadta el.

A tagi kölcsön esetében sem a szakvélemény, sem egyéb bizonyíték alapján a bíróság nem tudta megállapítani, hogy a tagi kölcsön visszafizetésre került-e, illetőleg annak mérlegből történő kivezetése mikor és hogyan következett be és ez valóban okozott-e vagyonvesztést az adós gazdasági társaságnál, ezért megállapítása szerint a tagi kölcsön az I. rendű alperes felelőssége körében nem volt értékelhető.

Rögzítette, hogy az I. rendű alperes az őt terhelő kimentés bizonyítása körében nem igazolta, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően valamennyi tőle elvárható intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

Az elsőfokú bíróság a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontjától a felszámolási eljárás megindulásának időpontjáig a fentiek alapján összesen 3.874.000 forint összegű vagyonsökkenést állapított meg, mely a vélelemre figyelemmel az I. rendű alperes mulasztásával okozati összefüggésben keletkezett, ezért e vonatkozásban az I. rendű alperes felelősségét megállapította, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Az I. rendű alperesnek a ... Bíróság 5.P.20.932/2008/12. számú jegyzőkönyvbe foglalt tanúvallomására figyelemmel, a II. rendű alperes „árnyékvezetői” minőségét megállapította, mivel I. rendű alperes nyilatkozata szerint a döntéshozatal terén a II. rendű alperes pozicionált alapvetően. Ezt támasztotta alá **3. tanú** és **1. tanú** tanúk vallomása is.

Az „árnyékvezetőre” a Cstv. 33/A. § (2) bekezdésben foglalt iratátadási és beszámoló közzétételi kötelezettség nem áll fenn, így ennek elmulasztása miatt a hitelezői érdeksérelem - a törvényi vélelem okán - bizonyítottan nem tekinthető.

A vélelem hiánya miatt és a Fővárosi Ítéltábla iránymutatásában előírtakra figyelemmel a II. rendű alperes esetében a törvényi tényállás szerinti jogellenes magatartást, valamint azzal okozati összefüggésben keletkezett vagyonsökkenést és mértékét is a felperesnek kellett bizonyítania, ennek hiányában a II. rendű alperes vonatkozásában előterjesztett keresetet elutasította.

Kifejtette, hogy az alperesek azon hivatkozása, miszerint az adós társaságtól elvitt ingóságok értéke megközelítőleg 7.000.000 forint összegben csökkentik a felperes hitelezői igényét, jelen perben nem bírnak jelentőséggel, mivel a jogerős ítélettel megállapította a bíróság, hogy az ingóságok vételárának megfizetésével nem a felperes, hanem **1. személy** tartozik, ezért ezeknek az ingóságoknak az értéke a felperes hitelezői igényét nem csökkentették. Kiemelte azt is, hogy az alperesek jelen perben a felperes hitelezői igényének fennállását, jogosságát és a hitelezői igény mértékét nem tehetik vitássá, mivel ezen kérdések eldöntése a felszámolási eljárás keretei közé tartoznak. Az I. rendű alperes ezt a felszámolási eljárásban elmulasztotta vitatni, ebben a perben már arra nem hivatkozhat, hogy a felperesnek a felszámolási eljárásban nyilvántartásba vett hitelezői igénye az adós társasággal szemben nem áll fenn. Érvelése szerint nincs jelentősége annak sem a per eldöntése szempontjából, hogy a **1. társaság**-vel kötött adásvételi szerződésben engedményezés vagy tartozásátvállalás érintette-e a felperes bérleti díj igényét. A korábbiakban kifejtettek szerint a felperes hitelezői igényének jogszerűsége vagy összecszerűsége már ezen eljárásban eredményesen nem vitatható.

A perköltség viselés vonatkozásában megállapította, hogy a felperes az I. rendű alperessel szemben 75%-ban pervesztes, 25%-ban pernyertes lett, ezért a Pp. 78. § (1) és 81. §-a szerint a pervesztesség, illetve nyertesség arányában határozta meg a perköltség viselését, amely állt a szakértői díjból, a felek jogi képviselőinek munkadíjából és az eljárási illetékekből.

Az ítélettel szemben a felperes és az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az I. és II. rendű alperesek egyetemleges felelősségének megállapítását és a vagyonsökkenés mértékének kereseti kérelmében foglaltak szerinti 15.762.992 forintban történő meghatározását, valamint az alperesek perköltségben marasztalását kérte. A perköltségre vonatkozó rendelkezés módosítását kérte akként, hogy a perköltség megfizetésére irányában az I. rendű alperest kötelezze az ítéltábla.

Fellebbezése indokolásában elsőként a vagyonsökkenés összegének megállapítását sérelmezte, hivatkozva arra, hogy 2006. évre vagyonsökkenést az elsőfokú bíróság nem állapított meg annak ellenére, hogy az adós társaság saját tőkéje 2006. év folyamán a mérlegadatokat alapján 33.865.000 forinttal csökkent, 11.998.000 forint összegű készlet pedig eltűnt, hiányzott, megsemmisült.

Álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróságnak a 2007. évre vonatkozó megállapítása is, miszerint a 22.805.000 forint saját tőkecsökkenés vonatkozásában azt rögzítette, hogy vagyonsökkenés az idegen tulajdonon történt beruházás 2006. augusztus 20-a előtti finanszírozásával keletkezett, nem pedig a vagyonvesztés könyvelésből történő kivezetésével, így az alperesek terhére nem vehető figyelembe. Megalapozatlannak tartotta az elsőfokú bíróságnak a tagi kölcsön tekintetében tett megállapítását is, mivel az iratanyag hiányossága és ellentmondásai miatt arra a következtetésre jutott, hogy nem volt egyértelműen megállapítható, hogy a tagi kölcsön visszafizetése okozott-e vagyonvesztést az adós társaságnál vagy sem. Kiemelte, hogy a vagyonvesztés megállapításának elsőfokú bíróság általi mellőzésére tulajdonképpen éppen azért került sor, mert az adós vagy az adóbevallásában, vagy a beszámolójában hamis adatokat közölt, a szakértők pedig nem tudták megállapítani, hogy melyik adatközlés hamis.

Hangsúlyozta, hogy az adós cég alapvető számviteli kötelezettségeinek megszegése miatt nem volt abban a helyzetben, hogy tételesen és minden kétséget kizáró bizonyossággal igazolja a vagyonvesztés bekövetkezésének mértékét és időpontját. Miután ez egyértelműen az alperesek jogsértő és felróható magatartásának következménye, így a perben ez a terhére nem eshet. Úgy vélte, hogy nem megalapozott az elsőfokú bíróság indokolása abban a körben sem, hogy a vagyonsökkenés a beruházás finanszírozásával valósult meg és ezt követően az alpereseket már semmilyen felelősség nem terhelte a 22.805.000 forint vagyonvesztés miatt. A beruházás

önmagában nem okoz szükségszerűen veszteséget, veszteséggé akkor válik, ha az arra jogosultak elmulasztják érvényesíteni azokat a jogokat, amelyek ezzel összefüggésben érvényesíthetők, illetve amelyeket a felelős gazdálkodás körében kötelesek lettek volna érvényesíteni. Így ezek elmulasztása esetén a vagyronvesztésért való felelősség a mulasztás időtartama alatt végig fennáll. A vagyronvesztés megítélése szempontjából nincs jelentősége a beruházás esetén a felek között fennálló esetleges elszámolási viszonyoknak, csak annak van jelentősége, hogy az alperesek az értéknövelő beruházásokból fakadó bevételeik érvényesítéséről lemondtak és a beruházás teljes összegét veszteségként kivezették a mérlegből terven felüli értékcsökkenésként. A mérlegből történő kivezetés nem tartalom nélküli technikai számviteli eljárás, hanem valós üzleti döntések és folyamatok eredménye, amelyekért az alperesek felelőssége fennáll.

A tagi kölcsönök esetében a szakértő is megállapította, hogy 2006. évben 84.880.000 forint tagi kölcsön kimutatásra került, ami a 2007. évi mérlegben nem szerepel, a társasági adóbevallásban viszont igen. Álláspontja szerint a hiányos és részben hamis okiratokból a szakértő azt tudta valószínűsíteni, hogy a kölcsön visszafizetésre vagy más követelésbe került beszámításra, azonban mindkét esetben megállapítható, hogy ezeket a magatartásokat csak más hitelezők érdekeinek sérelmére lehetett megvalósítani és ebben az esetben ez vagyonsökkenést okozott. Erre figyelemmel a vagyonsökkenés körébe kellett volna vonni a mérlegekből kimutatható eltűnt tagi kölcsönök összegét is.

A II. rendű alperes felelősségének megállapítása körében azt kifogásolta, hogy a II. rendű alperes felelősségét annak „árnyékvezetői” minősége ellenére sem állapította meg. Álláspontja szerint a II. rendű alperes felelőssége fennállt a mulasztások miatt, mivel az adós gazdasági társaságban utasítási és rendelkezési jogokat gyakorolt, a cégnek tényleges irányítója, vezetője volt.

A perköltség viseléssel kapcsolatos elsőfokú döntést azért támadta, mert álláspontja szerint ha a megállapítási perben a bíróság megállapítja az alperes vezető tisztségviselői felelősségét, a perköltség megosztása nem lehetséges a pernyertesség/pervesztesség arányában, mert az fogalmilag kizárt.

A Kúria 1/2013.PJE határozatában egyértelműen rögzítette, hogy megállapítási keresetben megjelölt vagyonsökkenést nem lehet a Pp. 24. §-ának (1) bekezdése alapján a keresettel érvényesített követelés értéknek tekinteni, ebből pedig az a következtetés vonható le, hogy a vagyonsökkenés keresettől eltérő összegben való ítéleti meghatározása nem befolyásolhatja a pernyertesség arányát. Álláspontja szerint, amennyiben a vezető felelősségét az ítélet megállapítja, akkor a vezető a vagyonsökkenés összegétől függetlenül pervesztesnek, a felperes hitelező pedig pernyertesnek minősül. Ebből következően ha az alperesek pervesztesek lettek, őket kell a teljes perköltség megfizetésére kötelezni.

Az I. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a kereset vele szembeni elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Jogorvoslati kérelme indoklásában előadta, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az ítéltábla iránymutatásai alapján kellett eljárni, e szerint a bekövetkezett vagyronvesztés esetében konkrétan meg kellett volna jelölni a felperesnek, hogy az mely alperesi magatartással (intézkedéssel, mulasztással) áll okozati összefüggésben. A felperesnek az előadáson túl bizonyítania is kellett volna, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett és a felszámolás elrendelése közötti időpontban pontosan milyen mértékű vagyonsökkenés következett be az adós gazdálkodó szervezetnél, a vagyronvesztés konkrétan miben áll és a bekövetkezett

vagyonvesztés mely konkrét alperesi magatartásokkal, intézkedéssel vagy mulasztással áll okozati összefüggésben, az egyes alperesek esetében a mulasztást külön-külön is megjelölve.

A felperes a bíróság felhívására nem jelölt meg olyan konkrét alperesi magatartást, amelynek következtében a vagyonvesztés bekövetkezett. Tényállításai bizonyítására szakértő kirendelését indítványozta.

Álláspontja szerint a felperes tényelőadása hiányában vélelem esetén sem állapíthatta volna meg a felelősségét, mivel vélelem esetén a hitelezői érdekek sérelme nem azt jelenti, hogy ne lenne e körben a felperesnek tényállítási kötelezettsége, azaz jelen perben ne kellett volna előadnia azt, hogy álláspontja szerint milyen ügyvezetői magatartások okozták a vagyonvesztést és a magatartás és a vagyonvesztés között mi az okozati összefüggés. A törvényi vélelem nem pótolja a tényállítást. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság bár felhívta a felperest bizonyítási kötelezettsége teljesítésére, abból indult ki, hogy a mérleg leadása miatti vélelem nem csak a hitelezői érdekek sérelmére, hanem arra is kiterjed, hogy a közelebből meg nem jelölt alperesi magatartás vagyonsökkenést okozott és a magatartás, valamint a vagyonsökkenés között fennáll az okozati összefüggés.

Hivatkozott arra, hogy a felszámolás elrendelését megelőzően nem, de azt követően az I. rendű alperes eleget tett a mérleg letétbe helyezési kötelezettségének és a felszámoló részére is átadta az adós társaság iratanyagát. Ebből pedig az következik, hogy a felperes keresete előterjesztésekor nem volt elzárva attól, hogy konkrét magatartást jelöljön meg, illetve bizonyítson, mivel rendelkezésére álltak a társaság iratai és mérleg adatai.

Hangsúlyozta, hogy a vélelem a bizonyítás alól ad egyfajta mentességet egy meghatározott körben a felperesnek, nem pedig a tényállítás megtétele alól. Erre figyelemmel álláspontja szerint az ítélet 12. oldalán hivatkozott joggyakorlat-elemző csoport állásfoglalása nem vonatkoztatható jelen perre, mert az, hogy az utólagos letétbe helyezéssel nem mentesülhet a vélelem következményei alól a vezető azt jelenti, hogy a hitelezői érdekek sérelmének véelme továbbra is fennáll, azonban mivel a felperes nem volt elzárva attól, hogy tényállítást tegyen, illetve bizonyítson az iratok alapján, a magatartás megjelölése és az okozati összefüggés bizonyítása alól nem mentesülhet. Álláspontja szerint tehát a fentiek körében a bizonyítatlanság a felperes terhére esik.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az alperesi felelősség vizsgálata során, hogy 2006-ban a felperes, illetőleg ügyvezetője ingóságokat szállított el az adós társaságtól, ennek következtében pedig a felszámolás alá kerülő társaság vagyona csökkent.

Kifejtette, hogy a felelősség megállapításához a vagyonsökkenés mértékét is szükséges bizonyítani, a felperes ezen kötelezettségének sem tett eleget, így ennek elmulasztása is a felperes terhére esik.

Álláspontja szerint a vagyonsökkenés mértékének meghatározása szakértői kérdés, amelyet a szakértői vélemények egyértelműen meghatározni nem tudtak.

Vagyonvesztést eredményező konkrét alperesi magatartás megjelölése hiányában úgy vélte, az elsőfokú bíróság nem állapíthatta volna meg az I. rendű alperes felelősségét.

A II. rendű alperest érintően előadta, hogy álláspontja szerint a II. rendű alperes „árnyékvezetői” minősége megállapítható, amelyet a tanúk is megerősítettek, abban az esetben pedig, amennyiben a bejegyzett vezető felelőssége megállapítható, akkor az „árnyékvezető” felelőssége is fennáll és együtt felelnek.

Az I. rendű alperes a felperes fellebbezésére tett ellenkérelmében korábbi fellebbezését változatlanul fenntartotta. Fellebbezése eredménytelensége esetére a felperes fellebbezésében foglaltakkal összefüggésben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Ellenkérelmében megismételte, hogy a felperes fellebbezése alaptalan, mivel a vélelem csak a hitelezői érdekek sérelme vonatkozásában áll fenn, a Cstv. 33/A. § szerinti felelősség megállapíthatóságának további elemeit a felperesnek kell bizonyítania.

Az ítélet tábla 16.Gf.40.258/2015/4. számú hatályon kívül helyező végzésének iránymutatása szerint a felperesnek kellett meghatározni és bizonyítania a vagyonsökkenés mértékét, azt, hogy a vagyonvesztés miben áll és a bekövetkezett vagyonvesztés és az alperesi magatartás közötti okozati összefüggés fennáll-e. Az elsőfokú bíróság a 4. sorszámú jegyzőkönyvben foglaltak szerint az ítélet tábla iránymutatásának megfelelően tájékoztatást adott a felperes részére a bizonyítandó tényekről. Ezt követően a felperes szakértői bizonyítást indítványozott. A szakvélemény - álláspontja szerint - helytállóan tartalmazta, hogy nem lehet megállapítani, hogy 2006. éven belül mely időszakhoz kapcsolódik a saját tőke értéke csökkenésének időpontja, ezért 2006-ra vonatkozóan nem tudott vagyonvesztést megállapítani. Helyesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, amely szerint a saját tőke 22.805.000 forinttal való csökkenése nem az idegen vagyonon történt beruházás kivezetése okán következett be 2007. évben. Előadta, hogy az általa felkért magánszakértő az idegen tulajdonon történő beruházást terven felüli értékcsökkenésként értékelte és álláspontja szerint azt eszerint kell elszámolni és ez a terven felüli értékcsökkenés nem áll okozati összefüggésben az alperes magatartásával, intézkedésével.

A felperes azon hivatkozása, hogy az értéknövelő beruházásokból fakadó esetleges bevételek érvényesítéséről az alperesek lemondtak és a beruházás teljes összegét veszteségként kivezették a mérlegből, úgy vélte alaptalan, mert az elsőfokú bíróság 4. sorszámú jegyzőkönyvében foglalt felhívás ellenére a felperes vagyonvesztést eredményező konkrét magatartást nem jelölt meg, így a fellebbezés során megjelölt magatartás már nem vizsgálható.

A tagi kölcsönökkel összefüggésben előadta, hogy nem következett be vagyonvesztés, mert a felperes az eljárás során ilyet nem bizonyított. A szakvélemény szerint az ellentétes peradatok alapján nem lehetett megállapítani, hogy mely adatok helytállóak és hogy ezek az eltérések mennyire okoztak változást. Kiemelte: a magánszakértő is megerősítette, hogy a tagi kölcsönök összege visszafizetését a perben kirendelt szakértő sem állapította meg.

Álláspontja szerint a korábbi eljárásokban felmerült valamennyi egyéb körülmény vizsgálata nem volt az elsőfokú bíróság kötelezettsége, a bíróságnak nem a korábbi eljárás során felmerült minden körülményt, hanem a felperes által nevesítetten megjelölt magatartásokat kellett vizsgálnia. A felperes ilyen magatartásokat nem jelölt meg, arra hivatkozott, hogy „I. rendű alperes magatartásának neve a felróhatósági vélelem”, illetve azon alapult a kérelme, hogy I. és II. rendű alperes „elszórta a vagyont”.

Az iratok hiányára való felperesi hivatkozásra vonatkozóan a fellebbezésében kifejtett érvelését megismételve előadta, hogy a felszámolás elrendelését követően késve ugyan, de eleget tett mérleg letétbe helyezési kötelezettségének és a felszámoló részére az iratokat átadta, így a hitelező nem volt elzárva attól, hogy konkrét magatartásokat jelöljön meg, illetve bizonyítson.

A felperes perköltséggel kapcsolatos fellebbezésére vonatkozóan hangsúlyozta, hogy attól, hogy jelen per megállapítási per és nem meghatározható pertárgy értékű, a perköltségről való döntés körében figyelemmel kell lenni a felperes által megjelölt vagyonvesztés mértékére is a pernyertesség és a pervesztesség arányának megállapítása esetén, hiszen a megindítandó marasztalási pernek a vagyonvesztés mértéke jelenti az alapját.

Véleménye szerint nem lehet teljes egészében pernyertes a felperes, ha a keresetében érvényesített vagyonvesztésnél lényegesen alacsonyabb összegben kerül megállapításra a vagyonsökkenés összege az alperesi vezetői felelősséggel összefüggésben.

A II. rendű alperes a másodfokú tárgyaláson előadott ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet rá vonatkozó rendelkezése helybenhagyását. Rámutatott arra, hogy a törvényi vélelem II. rendű alperessel szemben nem áll fenn, a bíróság megalapozottan utasította el felperes II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét, hiszen nem adta elő és nem bizonyította azt a konkrét magatartást, amely II. rendű alperes terhére lenne felróható. A felperes a korábbi eljárásokban benyújtott beadványaiban sem adott elő a II. rendű alperes terhére értékelhető, határozottan megjelölt konkrét intézkedést vagy mulasztást. Álláspontja szerint sem az ítélet hatályon kívül helyezésének, sem megváltoztatásának nem lehet helye, mivel nem lehet ismételtén lehetőséget adni a felperesnek - akit korábban már a bíróságok a fenti mulasztások pótlására felhívtak -, hogy egy újabb megismételt eljárásban tegyen konkrét tényelőadást. Mivel a felperesi tényelőadás és bizonyítás hiányában történt az elutasító döntés meghozatala, megváltoztatásának sem lehet helye, mert nem biztosított a II. rendű alperes részére az ellenbizonyítás lehetősége.

A felperes fellebbezése nagyobb részben alapos, míg az I. rendű alperes fellebbezése alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla a megismételt elsőfokú eljárás eljárásjogi szabályszerűsége vizsgálata körében a felperesnek és az I. rendű alperesnek az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelmét nem tartotta megalapozottnak.

A Pp. 252. § (2) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem, illetőleg a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasíthatja, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt szükséges a tárgyalás megismétlése, illetőleg kiegészítése.

A Pp. 252. § (2) bekezdésére figyelemmel - ahogyan azt a Kúriai Joggyakorlat-elemző Csoportnak „A perorvoslati bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlata” kérdésében a 2013. december 2-án készült Összefoglaló véleménye tartalmazza - az eljárásjogi szabálysértés csak akkor vezethet az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez, ha arra visszavezethető ok miatt szükséges az elsőfokú tárgyalás megismétlése, vagy kiegészítése.

Adott ügyben megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a korábbi másodfokú határozatok iránymutatásainak eleget tett. A többször megismételt eljárásokban lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként sem növekedett azonban a megállapítható tények köre, az adós iratanyaga hiányának objektíve fennálló szükségszerű következményeképpen. Az irathiany mindkét peres felet elzárta a további bizonyítás lehetőségétől. Az ítéltábla álláspontja szerint ezen körülmény miatt az eljárás megismétlésétől sem várható eredmény egyik fél oldalán sem, amely a per érdemi eldöntésére kihatással lehetne.

A jelen ügyben tehát a rendelkezésre álló tényadatok alapján - amelyek köre az ítéltábla álláspontja szerint az adós gazdasági társaság irathianyára következtében már részletesebben nem felderíthető - kellett a tényállást megállapítani és a jogi következtetéseket levonni.

Az ügy érdemét tekintve a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges tényeket a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján lényegében helyesen

rögzítette, abból pedig a Cstv. 33/A. § megfelelő alkalmazásával nagyobb részt helyesen vonta le következtetéseit, jogi álláspontját az ítéltábla csupán a vagyonsökkenés mértéke és a perköltség terhelése körében nem osztotta maradéktalanul. Az elsőfokú bíróság döntését ezért a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a vagyonsökkenés mértéke vonatkozásában részben, míg a perköltségviselés módjában teljes egészében megváltoztatta, annak indokolását a szükséges mértékben az alábbiakkal egészíti ki:

A kereset elbírálása során - érdemben - először abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy az I. és II. rendű alperesek vonatkozásában alkalmazható-e a Cstv. 33/A. § (2) bekezdésére előírt törvényi vélelem szabálya.

Jelen ügyben az adós társaság elleni felszámolási eljárás megindulásakor (2008. január 31-én) hatályban volt Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint a hitelező vagy a felszámoló a felszámolási eljárás ideje alatt keresettel kérheti a bíróságtól [6. § (1) bekezdés] annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el (ideértve a környezeti terhek rendezését is), és ezáltal a társasági vagyon a keresetben meghatározott mértékben csökkent. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy ésszerűen előre láthatták, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. Ha többen közösen okoztak kárt, felelőségük egyetemleges.

Az idézett törvényhely (2) bekezdése kimondja, hogy mentesül a felelőség alól az (1) bekezdésben említett vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében. Amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell.

A vezető tisztségviselő felelőségének megállapítása iránti perben - a bizonyítási kötelezettség Pp. 164. §-ában foglalt általános szabálya szerint - a (hitelező vagy a felszámoló által képviselt adós) felperesnek kell bizonyítani a törvényi tényállásban foglaltak fennállását. Amennyiben azonban a felperes törvényi vélelemre alapítja keresetét, a bizonyítás általános szabályaitól részben eltérően a felperesnek azt kell bizonyítania, hogy az adós társaság felszámolás alatt áll, illetőleg a felperes az adós elleni felszámolásban hitelező, valamint hogy az általa alperesként perbe vont személy vagy személyek a felszámolás kezdő időpontja előtti három évben az adós társaság vezető tisztségviselői voltak. Ezen túl azt kell igazolnia, hogy a vezető a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 153-154. §-aiban előírt éves beszámoló (mérleg) letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségét elmulasztotta.

A keresetlevélben határozott tényelőadást kell tennie a törvényi tényállásnak megfelelő történeti tényekre, de ha a vélelem fennáll, hogy a törvényi tényállás egyes elemei, így a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontja, a jogellenes vezetői magatartás, a vagyonsökkenés, vagy a hitelezői követelések teljes kielégítésének megghiúsulása és az ezek közötti okozati összefüggés vonatkozásában a felperest további bizonyítási kötelezettség nem terheli.

A „hitelezői érdekek sérelme” összefoglaló meghatározás a jogalkotó részéről, melynek tartalma szerint valósnak kell tekinteni a delikvális felelőséget megalapozó *valamennyi törvényi tényállási elemet*, tehát azt, hogy a felelőségre vonható vezető magatartásával okozati összefüggésben a törvényhelyen megjelölt valamely következmény bekövetkezett. A törvényi vélelem azt jelenti,

hogyan a törvény által megjelölt, a felelősségi tényállás körén kívül eső vélelmező tény (az üzleti mérleg nyilvánosságra hozatala) igazolása esetén a felelősség megállapításához - az általános szabályok szerint egyébként bizonyítandó - *tényeket valósnak kell tekinteni*. A vélelem törvényi felállítása a felperes bizonyítási nehézségeinek kompenzálását szabályozza, a jogalkotó kötelezően előírja a bíróság részére, hogy a vélelmező tény fennállása esetén a vélelmezett tény (tényeket) valószínű fogadja el. A vélelem fennállása esetén tehát azt kell vélelmezni, hogy a vezető a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után nem a hitelezői érdekek elsődlegességének megfelelő magatartást tanúsított, amely a törvényben megjelölt következményt, vagyonsökkenést okozta.

A törvényi vélelem megdönthető, ez esetben azonban a bizonyítási teher lényegében megfordul. Az alperes bizonyíthatja, hogy a vélelem nem következett be, mert az adós felszámolásának kezdő időpontja előtti három évben a mérlegeket hiánytalanul közzé tette (azaz a vélelmező tény nem áll fenn).

A jelen perben az I. rendű alperes a védekezése körében arra hivatkozott, hogy a beszámoló letétbe helyezési kötelezettségét késve ugyan, de végül is teljesítette. Ez azonban nem vezethetett a vélelem mellőzésére, vagy annak megdöntésére, mert a törvényi szabályozás szerint a vélelem beáll akkor, ha a vezető *a felszámolás kezdő időpontját megelőzően* az adós beszámolóját, mérlegét nem tette közzé. Hivatkozással tehát az I. rendű alperes a vélelmező tény fenn nem állását nem tudta bizonyítani, a vélelmező tény igazolt. A mérleg utólagos letétbe helyezése a vezető javára nem értékelhető akképp, hogy a vélelem jogkövetkezményei alól mentesül, a mérlegek ismertté válása azzal a következménnyel járhat, hogy az a továbbiakban az alperes bizonyítási kötelezettségének teljesítését segítheti elő.

A vélelem jelen esetben csak az I. rendű alperes esetében áll fenn, a vélelem ugyanis csak a bejegyzett ügyvezetőre vonatkozhat.

A perben megállapításra került a II. rendű alperes „árnyékvezetői” minősége és az is, hogy működése az I. rendű alperessel azonos időszakokra esett. Azonban sem a Cstv., sem a gazdasági társaságokról szóló törvény, sem a cégtörvény olyan rendelkezést nem tartalmaz, amiből az következne, hogy az „árnyékvezetőt” a bejegyzett vezetővel azonos módon terhelné kötelezettség a mérleg leadással kapcsolatban. A mérlegleadás időbeni teljesítésének elmulasztása, mint vélelmező ténynek fennállása az „árnyékvezető” esetében felelősségi következménnyel nem jár, mivel nem az „árnyékvezető” kötelezettsége volt a mérlegek letétbe helyezése, ő rá vonatkoztatva a vélelmet sem lehet alkalmazni.

A vélelem alkalmazhatósága tehát különböző a jelen per két alperesére, ezért eltérő rájuk nézve a bizonyítási kötelezettség és a bizonyíthatatlansága következménye is.

A másodfokú bíróság a felelősségi tényállás elemei körében az alábbiakat állapította meg:

A felperes a végleges keresetében állította, hogy 2006. augusztus 20. napjától kezdődően az adós gazdasági társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe került és ezen időponttól kezdődően a bejegyzett ügyvezető (I. rendű alperes) nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látta el feladatait, ebből következően az adós társaság vagyona 15.762.992 forint értékben csökkent (a vagyonsökkenés mértékét a hitelezői igénye összegével egyezően határozta meg).

Mivel az I. rendű alperes a vélelmező tény megdöntésével sikeresen védekezni nem tudott, a vélelmezett törvényi tényállás vonatkozásában ellenbizonyítással védekezhetett volna. A vélelem alapján valószínű tekintendő tényállás elleni bizonyítás a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az I. rendű alperesre hárult, neki kellett volna bizonyítania, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet

nem, vagy nem a keresetben előadottak szerint meghatározott időpontban következett be, továbbá az ügyvezetésének ideje alatt az adós társaság vagyona nem csökkent, vagy nem olyan mértékben csökkent, mint azt a felperes a keresetben állítja, illetőleg nem az ő magatartásával állt okozati összefüggésben az adósi vagyon csökkenése. Erre a többször megismételt elsőfokú eljárásban az I. rendű alperes részéről nem került sor.

Harmadsorban a Cstv. 33/A. § (2) bekezdésében foglalt kimentési szabály értelmében védekezhetett volna annak bizonyításával is, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, vagy a fizetéseképtelen társaság gazdasági életből történő szabályos kivezetése érdekében. Ez utóbbi lehetőség ugyanis mind a vélelem, mind annak hiányában lehetőségül szolgál a vezetőnek a felelőssége alóli kimentésére. Az I. rendű alperes ilyen tényeket, körülményeket nem is állított, nem is bizonyított.

A többször lefolytatott elsőfokú eljárás eredményeként kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az adós elleni felszámolási eljárásban a felperes hitelező volt, mivel a felszámoló a hitelezői igényét nyilvántartásba vette, így a felperes perbeli legitimációja igazolt.

Az I. rendű alperes kétségbe vonta felperes hitelezői követelésének fennállását, mértékét, azt állította, hogy a felperes a bérleti díj fedezete céljából az általa forgalmazott ingóságok közül különböző bútorokat, berendezési tárgyakat vitt el, melyek értéke csökkentette, illetve megszüntette az adós felperes felé fennálló tartozását. Helyesen mutatott azonban rá az elsőfokú bíróság, hogy ez az állítás nem vezethetett az I. rendű alperes felelősség alóli mentesüléséhez, mivel ebben a perben nem lehetett vizsgálni a hitelezői követelés jogalapját és összecszerűségét. A hitelezői igény nyilvántartásba vétele következtében a továbbiakban a felperes hitelezői követelésének mértéke azért sem releváns, mert a perben alkalmazandó Cstv.-ben még nem volt szabály a vagyoni biztosítékra sem. A felperes hitelezői igényének mértéke a felelősség szempontjából nem bír jelentőséggel, mert a per tárgyának vizsgálati körébe az tartozik, hogy az adós társaság vagyonában bekövetkezett-e vagyoncsökkenés, amennyiben igen, ennek mértékét kell meghatározni.

Az elsőfokú határozat - a felperes által megjelölt időpontnak megfelelően - a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját 2006. augusztus 20. napjában határozta meg, ezt az időpontot a szakértői bizonyítás egyértelműen alátámasztotta.

Az I. rendű alperes esetében a hitelezői érdekek sérelmének védelmére figyelemmel a jogellenes ügyvezetői magatartást és a vagyoncsökkenés bekövetkeztét, valamint a kettő közötti okozati összefüggés fennállását vélelmezni kellett.

A vagyoncsökkenés mértéke megállapítása körében az ítéletábra nem osztotta az elsőfokú bíróság okfejtését és a szakértői véleményben foglaltakkal sem értett egyet. A perben kirendelt igazságügyi szakértő a vagyoncsökkenés mértékével kapcsolatosan a „saját tőkét” tekintette kiindulási alapként és ebből vezette le az adós társaság vagyoncsökkenését. Az ítéletábra álláspontja szerint azonban a megállapítási perben az aktív vagyon változását kell a vizsgálat tárgyává tenni, hiszen ennek csökkentése hiúsíthatja meg a hitelezők kielégítésének alapját. Az adós vagyona alatt - amelynek csökkenését a Cstv. szankcionálja - a Cstv. 3. § e) pontja szerinti vagyon értendő, e szerint vagyon az, amit a számvitelről szóló törvény befektetett eszköznek vagy forgóeszköznek minősít (aktív vagyon). A vagyoncsökkenésnél elsődlegesen tehát azt kell vizsgálni, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése után a vezető tisztségviselő felróható magatartása következményeként az aktív vagyon a felperes által meghatározott mértékben csökkent-e vagy sem. A saját tőke az Sztv. 35. § (1) bekezdése szerint a számviteli jogszabályok szerint szabadon felhasználható olyan saját forrás, amelyet a tulajdonos vagy tulajdonosok a gazdálkodó szervezetnek

véglegesen átadtak, vagy az adózott eredményből a gazdálkodó szervezetnél hagytak. A saját tőke tehát a befektetett és forgóeszközök tartós forrása, vagyis a mérleg forrás oldalán mutatkozik meg, míg az aktív vagyon a befektetett eszközök és forgóeszközök összességét jelenti, amelyet a mérleg eszköz-oldala sorol fel.

Az ítéletábra a jelen perbeli jogvita kapcsán utal arra is, hogy a vagyonsökkenés mértékének megállapítása mindig az adott tényállástól függően minősülhet olyan szakkérdésnek, amelynek megválaszolásához elengedhetetlen a szakértő perbe vonása. Amennyiben a rendelkezésre álló adatok, a felek előadásai, az értékelendő bizonyítékok köre nem indokolják ezt, mert különleges szakértelem igénybevétele nélkül is megállapíthatóak az egyértelmű pénzügyi adatok, a mérlegek vizsgálatát és abból következtetések levonását a bíróság is elvégezheti.

Jelen esetben - a felszámolónak átadott iratok hiányossága miatt - egyedül a mérlegek szolgáltatnak adatokat az aktív vagyon csökkenése tényének és mértékének megállapításához. A jelen perben az a következtetés vonható le, hogy az adós társaság 2006. üzleti évének mérlege szerint az adós a 2006. december 31-ei fordulónapon befektetett tárgyi eszközként 22.805.000 forint értékű, míg forgóeszközként 98.000.352 forint értékű vagyonnal rendelkezett. Így ekkor az adós társaságnak 121.157.000 forint összértékű aktív vagyona volt, amely 2007. évben az éves beszámoló mérleg adatai szerint lecsökkent 26.045.000 forint forgóeszköz vagyonnra, utóbbi készlet követelésből és pénzeszközből állt. 2007-ben már befektetett eszköz a mérlegben feltüntetésre nem került.

A 2006. és 2007. évi adatok különbözetéből kiszámítható, hogy 2007. évben az adós gazdasági társaság aktív vagyona 95.112.000 forinttal csökkent. Ez az összeg lényegesen magasabb, mint a felperes keresetében megjelölt vagyonsökkenés (15.762.992 forint) összege. Tekintettel arra, hogy sem a szakértői vélemény, sem más bizonyíték nem mondott ellent annak, hogy legalább 15.762.992 forint mértékű vagyonsökkenés történt az adós társaságnál, a felperes által megjelölt összeget valószínűnek kellett tekinteni.

Az I. rendű alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy nem csökkent a vagyon, vagy nem az ő magatartása miatt csökkent, azonban ezt nem igazolta, és azt sem bizonyította, hogy úgy járt el a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően, hogy az az adott helyzetben a vezetőtől elvárható, tehát valamennyi intézkedést megtette, annak érdekében, hogy a törvényes működést fenntartsák, a hitelezői követelések alapjául szolgáló vagyont megóvják. Utóbbi kimentési lehetőség körében ugyanis nem bizonyított sem pót-befizetést, sem tőkeemelést, sem további olyan körülményt, amely az adós társaság szabályozott módon a gazdasági életből történő kivezetését igazolta volna.

Az ítéletábra megismétli álláspontját, mely szerint az adós gazdasági társaság iratainak hiánya azzal a következménnyel járt, hogy az adós társaság ügyvezetője felelősségének megállapítása körében I. rendű alperes számára is lehetetlenné vált az ellenbizonyítás, a javára azonban ez a körülmény nem értékelhető, mivel az iratok teljes körű megőrzése és átadása a felszámoló részére az ő kötelezettsége lett volna.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság a felperes által megjelölt vagyonsökkenés mértéke összegét a mérlegek alapján igazoltnak találta és e vonatkozásban az I. rendű alperes felelőssége fennállását is megállapította a kereset szerinti mértékben.

A II. rendű alperes, mint „árnyékvezető” esetében a vélelem nem áll fenn, ezért az ő vonatkozásában a felperest konkrétabb és egyértelműbb tényelőadási, továbbá teljes bizonyítási kötelezettség terhelte a Cstv. 33/A. §-a törvényi tényállás elemei tekintetében. A felperes azonban a kereset

alapként olyan konkrét tényelőadást nem tett, amire vonatkozóan a II. rendű alperesnek lehetősége lett volna védekezésre.

A felperes részéről az eljárás során alperesi jogellenes magatartásként megemlítésre került az idegen ingatlanon végzett beruházás, az ismeretlen okból történő készlet-leírás és a tagi kölcsön jogtalan kifizetése, azonban ezekkel kapcsolatosan sem a felperes bizonyítékai, sem a szakértői véleményben foglaltak, mint bizonyítékok nem voltak elegendőek ahhoz, hogy a II. rendű alperes terhére rótt bármelyik tényelőadásra alapítottan az ő felelősségét meg lehessen állapítani.

A felelősség megállapítást megalapozó bizonyítás a felperes részéről nem történt a *tagi kölcsönök* esetében: azok ugyan 2007-ben már nem szerepeltek az adós társaság mérlegében, az alapbizonylatok nélkül azonban nem lehetett ítéleti bizonyossággal megállapítani, hogy ennek mi volt az oka. Nem ismert, hogy a 2007. évben miért nem kerültek ezek a követelések a mérlegbe feltüntetésre, azért mert azok visszafizetésre kerültek, vagy azokról a jogosultak lemondtak, azokat elengedték. A felperesnek a II. rendű alperes felelősségének megállapításához kétséget kizáró módon azt kellett volna bizonyítani, hogy az „árnyékvezető” intézkedése folytán a tagi kölcsönök kifizetése a tagok részére ténylegesen megtörtént, ezzel pedig „külső” hitelezők követelésének kielégítési alapját képező adósi vagyont csökkentette.

A *készlet-leírás* önmagában nem minősül a vezető terhére róható magatartásnak, mivel az lehet indokolt is. A készlet-leírás esetében sem bizonyította a felperes, hogy az pontosan mit takart, hogy az esetleg valamely csalárd ügylet leplezésre szolgált-e. A készlet-leírást vagyonsökkentést okozó tényezőként csak akkor lehet figyelembe venni, ha a felperes ennek során valamilyen, a II. rendű alperes részéről tanúsított jogellenes többlet magatartást tudott volna bizonyítani.

Az *idegen ingatlanon történő beruházás* 2007. évi könyvekből történő kivezetése feltehetően a bérleti jogviszony megszűnésének következménye volt, e körben azonban a II. rendű alperes felróható felelőssége szintén nem igazolt.

A II. rendű alperes vonatkozásában a felperesi kereset alaptalansága a felelősségi tényállás bizonyíthatatlanságának hiányán alapult, erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését e tekintetben helybenhagyta.

A felperes az elsőfokú bíróság perköltségviselésről szóló döntését is támadta. Az ítélet tábla osztotta a felperes álláspontját: a felelősség megállapítási perben a perköltség viselése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a bíróság milyen mértékű vagyonsökkenés okán állapította meg az alperesek felelősségét. A jelen esetben azonban az ítélet tábla által részben megváltoztatott döntés miatt a pernyertesség/pervesztesség arányosítása fel sem merülhet. Ennek során az I. rendű alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján teljes mértékben köteles megfizetni a felperesnek az eddigi eljárásokban felmerült összes perköltséget. Az ítélet tábla a rendelkező részben összefoglalóan jelölte meg az eddigi eljárásokban felmerült perköltség összegét: az I. rendű alperesnek 1.024.007 forintot kell a felperes részére megfizetnie, ez a felperes által a korábbi eljárások során előlegezett szakértői díj 819.007 forint összegéből, - amely három részösszegekből állt: 479.044 forint, 283.575 forint és 56.388 forint - 21.000 forint kereseti illetékből, továbbá 57.000 forint fellebbezési illetékből, valamint három elsőfokú és két másodfokú eljárásban 5 x 20.000 forint + áfa, összesen 127.000 forint ügyvédi munkadíjból tevődött össze.

Figyelemmel arra, hogy a II. rendű alperessel szemben a felperes keresetének elutasító rendelkezése helybenhagyásra került, a felperes e tekintetben teljes egészében pervesztés lett, így köteles a II. rendű alperes részére az ő perköltségét a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján megfizetni, amely az eddigi eljárásokban összesen felmerült három elsőfokú és kettő másodfokú eljárásban 5 x 20.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló költségből tevődött össze. A második megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 19.G.40.833/2012. számú ügyben 90. sorszámú végzésében a II. rendű alperes részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, így ezen ítélet elleni II. rendű alperes általi

fellebbezés feljegyzett illetékét köteles a felperes az államnak az állami adóhatóság külön felhívására megfizetni, amelynek összege 48.000 forint.

A fellebbezést előterjesztő pervesztes I. rendű alperes a másodfokú eljárás során felmerült költséget a Pp. 239. §-a, valamint 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az ellenérdekű felperes részére és viselni tartozik a saját költségeit is. A felperes másodfokú perköltsége áll 48.000 forint fellebbezési illetékből és a képviselő ügyvédi munkadíjából. A felperes jogi képviselőjének díját az ítéltábla mérlegeléssel határozta meg 20.000 forint + áfa összegben a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3)-(6) bekezdései, valamint 4/A. §-a alapján.

A felperes ugyancsak a Pp. 239. §-a, valamint 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az ellenérdekű pernyertes II. rendű alperes részére 20.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, az ő ügyvédi díját az ítéltábla szintén a fent hivatkozott rendelet alapján mérlegeléssel határozott meg.

Budapest, 2018. július 4.

. Volein Anna s.k. dr. Kovács Mária s.k. . Csányi Terézia Katalin s.k.
a tanács elnöke előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: